

USTAWA

z dnia 9 marca 1991 r.

o zmianie Prawa górniczego.

Art. 1. W dekreście z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnícze (Dz. U. z 1978 r. Nr 4, poz. 12, z 1984 r. Nr 35, poz. 186, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1990 r. Nr 14, poz. 89) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawo górnícze określa uprawnienia Skarbu Państwa, podmiotów gospodarczych oraz innych osób do złóż kopalín, zasady wydawania koncesji na wydobywanie kopalín i opłaty za ich wydobywanie. Reguluje sprawy projektowania, budowy, utrzymania, likwidacji wyrobisk górníczych i obiektów budowlanych zakładów górníczych oraz wykonywania prac geologicznych związanych z ruchem zakładu górniczego, a także sprawy ochrony terenów górníczych, jak również właściwość w tych sprawach urzędów górníczych i innych organów .”;

2) w art. 3 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Do wydobywania kopalín nie wymienionych w ust. 1 oraz kopalín nie objętych Prawem górníczym na podstawie ust. 2 pkt 1 stosuje się art. 4.”;

3) art. 4—6 otrzymują brzmienie:

„Art. 4. 1. Wydobywanie kopalín, o których mowa w art. 3 ust. 3, prowadzi się w sposób zapewniający racjonalną gospodarkę złóżem kopalín, prawidłowe wykorzystanie zasobów tego złoża oraz w sposób ograni-

czający możliwości powodowania szkód i zmian w środowisku naturalnym oraz zabytkach. Nadzór i kontrolę nad wydobywaniem tych kopalín sprawuje wojewoda właściwy ze względu na miejsce położenia złoża.

2. Podstawę wydobywania kopalín, o których mowa w ust. 1, stanowi zatwierdzony projekt zagospodarowania złoża, sporządzany przez podmiot gospodarczy wydobywający kopalínę.

3. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe warunki gospodarki zasobami złóż kopalín, o których mowa w ust. 1, sposób sporządzania i tryb zatwierdzania projektu zagospodarowania złóż.

4. Minister Przemysłu, w drodze rozporządzenia, w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa wydaje przepisy techniczne w sprawie prowadzenia eksploatacji złóż kopalín, o których mowa w ust. 1.

Art. 5. 1. Złoża kopalín są własnością Skarbu Państwa. Przepis ten nie narusza praw właścicieli nieruchomości gruntowych.

2. W granicach określonych przez ustawy Skarb Państwa, z wyłączeniem innych osób, korzysta ze złóż kopalín, o których mowa

w ust. 1, zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa oraz może oddawać je w użytkowanie górnicze poprzez udzielanie koncesji.

Art. 6. 1. Uprawnienia i obowiązki wynikające z własności, o której mowa w art. 5 ust. 1, wykonuje w imieniu Skarbu Państwa:

1) w stosunku do kopaliny, których wydobywanie podlega Prawu górnictwu, o których mowa w art. 3 ust. 1, oraz złóż kopaliny objętych przepisami Prawa górnictwa na podstawie art. 3 ust. 2 pkt 1 i kopaliny występujących w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej — Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa,

2) w stosunku do złóż kopaliny, których wydobywanie nie podlega Prawu górnictwu — wojewoda właściwy ze względu na położenie złoża.

2. W razie położenia złoża kopaliny na obszarze własności dwu lub więcej organów, stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego o własności miejscowej w sprawach dotyczących nieruchomości.”;

4) art. 8 skreśla się;

5) po dziale I dodaje się dział Ia w brzmieniu:

„Dział Ia

Zasady koncesjonowania wydobywania kopaliny

Art. 12a. Koncesja nadaje wyłączne prawo podmiotowi gospodarczemu do wydobywania kopaliny w określonej przestrzeni.

Art. 12b. 1. Koncesje na wydobywanie kopaliny wydają właściwe organy wymienione w ust. 2 i 3 na czas oznaczony.

2. Koncesję w odniesieniu do kopaliny, których wydobywanie podlega Prawu górnictwu, oraz kopaliny występujących w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej wydaje Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w uzgodnieniu z Ministrem Przemysłu i organami planowania przestrzennego oraz właściwymi organami samorządu terytorialnego, po zasięgnięciu opinii komisji koncesyjnej powołanej przez organ koncesyjny.

3. Koncesje na wydobywanie kopaliny nie podlegających Prawu górnictwu oraz wydobywanie kopaliny ze zwałów po robotach górniczych wydaje właściwy wojewoda po uzgodnieniu z właściwymi organami samorządu terytorialnego.

4. Koncesje na:

1) bezzbiornikowe magazynowanie we wnętrzu ziemi cieczy i gazów,

2) składowanie we wnętrzu ziemi odpadów, w tym także odpadów niebezpiecznych i promieniotwórczych, wydaje Minister Ochrony Środowiska,

Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego i organami samorządu terytorialnego.

5. W odniesieniu do działalności określonej w ust. 2 i 4, lecz prowadzonej na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa działa w porozumieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.

Art. 12c. 1. Warunkiem wydania koncesji jest zawarcie umowy, którą podmiot gospodarczy zawiera z organem koncesyjnym, regulującej w sposób szczegółowy wzajemne prawa i obowiązki stron.

2. Umowa, o której mowa w ust. 1, musi być pod rygorem nieważności zawarta w formie pisemnej.

3. Przeniesienie uprawnień wynikających z koncesji lub wniesienie ich do spółki wymaga zgody organu koncesyjnego.

Art. 12d. 1. Koncesja w odniesieniu do kopaliny, których wydobywanie podlega Prawu górnictwu, określa obszar górniczy.

2. Koncesja w odniesieniu do kopaliny, których wydobywanie nie podlega Prawu górnictwu, powinna obejmować całe złoża lub wydzieloną część, w przypadku gdy wydobywanie kopaliny (kopaliny) z wydzielonej części złoża nie zagrazi ochronie całego złoża i racjonalnemu jego zagospodarowaniu.

Art. 12e. 1. Organ koncesyjny zobowiązany jest udzielić koncesji na wydobywanie kopaliny podmiotowi gospodarczemu spełniającemu wymagania niezbędne do uzyskania tej koncesji, który na podstawie koncesji na poszukiwanie i rozpoznawanie złoża kopaliny poniósł koszty prowadzenia prac geologicznych.

2. W przypadku braku zainteresowania podmiotu gospodarczego, o którym mowa w ust. 1, uzyskaniem koncesji na wydobywanie kopaliny, podmiot ten obowiązany jest przekazać dokumentację geologiczną organowi koncesyjnemu.

3. W przypadku sfinansowania prac geologicznych i opracowania dokumentacji geologicznej przez organ administracji państwowej, podmiot gospodarczy zamierzający wykorzystać tę dokumentację zobowiązany jest zapłacić jej cenę Skarbowi Państwa.

4. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz Minister Finansów ustala zasady wyceny dokumentacji, o której mowa w ust. 3.

Art. 12f. 1. Podmiot gospodarczy ubiegający się o koncesję w odniesieniu do kopaliny, których wydobywanie podlega Prawu

górnictwu, składa wniosek o wydanie koncesji, który ma zawierać:

- 1) oznaczenie podmiotu gospodarczego, jego siedziby i pełnomocników do dokonywania czynności prawnych w imieniu podmiotu gospodarczego,
 - 2) określenie rodzaju złoża kopaliny, którego podmiot gospodarczy zamierza eksploatować, i jego granic,
 - 3) określenie wielkości projektowanego wydobycia kopaliny i sposobu jej wykorzystania, a w przypadku złoża wielosuwrowcowego — określenie wielkości wydobycia każdego rodzaju kopaliny,
 - 4) propozycje dotyczące utworzenia obszaru górniczego i jego granic,
 - 5) dokumenty przedstawiające prawną i majątkową sytuację podmiotu gospodarczego.
2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć dokumentację geologiczną złoża kopaliny oraz założenia do projektu jego zagospodarowania w granicach proponowanego obszaru górniczego, uwzględniające ocenę wpływu eksploatacji kopaliny na środowisko przyrodnicze, a także propozycje sposobu ochrony środowiska przyrodniczego i sposobu przywrócenia jego stanu pierwotnego po zakończeniu wydobywania kopaliny, łącznie ze sposobem finansowania tych zamierzeń.
3. Podmiot gospodarczy ubiegający się o koncesję w odniesieniu do kopaliny, których wydobywanie nie podlega Prawu górnictwu, składa wniosek, który ma zawierać dane określone w ust. 1 pkt 1—3 i w ust. 2.

- Art. 12g. 1. Podmiot gospodarczy ubiegający się o koncesję na wydobywanie kopaliny ze zwałów po robotach górnich składa wniosek o udzielenie koncesji, który ma zawierać:
- 1) dane określone w art. 12f ust. 1 pkt 1 i 5,
 - 2) określenie powierzchni zwałów po robotach górnich, z których zamierza wydobywać surowce,
 - 3) określenie rodzaju zwałów po robotach górnich,
 - 4) określenie technologii wydobywania,
 - 5) omówienie wpływu technologii wydobywania na środowisko przyrodnicze, w szczególności na jakość wód podziemnych,
 - 6) przedstawienie zabiegów ochronnych zapobiegających skażeniu środowiska przyrodniczego w czasie eksploatacji,
 - 7) określenie sposobu rekultywacji i jej finansowania po zakończeniu robót.

2. Do koncesji na wydobywanie kopaliny ze zwałów po robotach górnich stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące koncesji na wydobywanie kopaliny.

- Art. 12h. 1. W koncesji ustala się obowiązek i termin sporządzenia przez podmiot gospodarczy projektu zagospodarowania złoża kopaliny i uzależnia się rozpoczęcie eksploatacji od zatwierdzenia tego projektu przez organ koncesyjny, a także ustala się stawkę opłaty eksploatacyjnej.
2. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Wyższym Urzędem Górnictwa określi zasady i sposób sporządzania projektu zagospodarowania złóż oraz tryb jego zatwierdzenia.

- Art. 12i. 1. Wydanie koncesji jest odpłatne.
2. Za udzielenie koncesji pobiera się jednorazową opłatę koncesyjną oraz opłatę coroczną pobieraną do czasu rozpoczęcia eksploatacji złoża.
 3. Wysokość opłat, o których mowa w ust. 2, w odniesieniu do kopaliny nie objętych przetargiem określonym w art. 12j określa Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.
 4. Opłaty te wymierza w drodze odrębnej decyzji i pobiera właściwy organ koncesyjny.
 5. Opłatę koncesyjną uiszcza się w ciągu 30 dni od dnia, w którym decyzja ustalająca opłatę stała się ostateczna. W razie nieuiszczenia opłaty w tym terminie, stosuje się odpowiednio przepis o pozbawieniu koncesji.
 6. Opłata, o której mowa w ust. 1, nie obejmuje należności za dokumentację geologiczną złoża.

- Art. 12j. 1. Wydanie koncesji może być poprzedzone przetargiem publicznym, z zastrzeżeniem art. 12e.
2. Do warunków przetargu mogą należeć w szczególności:
 - 1) stopień wykorzystania złoża kopaliny,
 - 2) wymogi w zakresie ochrony środowiska,
 - 3) wysokość opłat, o których mowa w art. 12i ust. 2.
 3. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa zasady organizowania przetargu.

- Art. 12k. 1. Cofnięcie koncesji może nastąpić, jeżeli mimo wezwania przez organ, który wydał koncesję, podmiot gospodarczy narusza nadal przepisy prawa, zwłaszcza w zakresie ochrony środowiska, racjonalnej gospodarki zasobami złóż kopaliny, lub nie wypełnia warunków koncesji.
2. Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje organ koncesyjny.

- Art. 12l. 1. W razie cofnięcia koncesji lub zrzeczenia się jej przed wyczerpaniem zasobów złoża kopaliny nadających się do gospodarczego wykorzystania, dotychczasowy pod-

miot gospodarczy jest zobowiązany do zabezpieczenia na własny koszt złoża kopaliny oraz sąsiednich złóż kopalini, a także do zabezpieczenia wyrobisk górniczych ze względu na bezpieczeństwo publiczne, ochronę wód powierzchniowych i podziemnych, gruntów rolnych i leśnych oraz obiektów i urządzeń na powierzchni.

2. W razie cofnięcia koncesji lub jej zrzeczenia się po wyczerpaniu zasobów złoża kopaliny albo w razie wygaśnięcia koncesji z innych przyczyn, dotychczasowy podmiot gospodarczy jest zobowiązany do rozliczenia zasobów złoża kopaliny, do wykonania na własny koszt prac rekultywacyjnych związanych z eksploatacją górniczą oraz naprawienia szkód spowodowanych działalnością eksploatacyjną zgodnie z zasadami ekologii.”;

6) po dziale Ia dodaje się dział Ib w brzmieniu:

„Dział Ib

Opłata za wydobywanie kopalini

- Art. 12f. 1. Podmiot gospodarczy wydobywający kopalinię uiszcza opłatę eksploatacyjną.
2. Opłaty eksploatacyjne za wydobywanie kopalini wymierza organ koncesyjny.
3. Podstawę ustalania opłaty eksploatacyjnej stanowi ilość kopalini wydobytej ze złoża. Jeżeli wydobyta kopalina przed wprowadzeniem jej do obrotu rynkowego wymaga poddania procesowi przeróbczemu, podstawę ustalania opłaty eksploatacyjnej stanowi ilość surowca uszlachetnionego lub wzbogaconego.
4. Podstawowa opłata eksploatacyjna nie może być wyższa niż 10% ceny sprzedaży kopalini lub surowca, o których mowa w ust. 3, z zastrzeżeniem ust. 5—9.
5. Podstawowa opłata eksploatacyjna może być obniżona w razie:
- 1) stosowania technologii eksploatacji zapobiegających ujemnym wpływom na środowisko, obiekty i urządzenia na powierzchni lub rekultywujących środowisko,
 - 2) zagospodarowania kopalini towarzyszących.
6. Podstawowa opłata eksploatacyjna może być podwyższona w razie pozostawienia nie wybranych zasobów bilansowych złoża, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów.
7. Niezależnie od przypadków wymienionych w ust. 5 podstawowa opłata eksploatacyjna może być obniżona w razie wydobywania kopalini w szczególnie trudnych warunkach geologicznych i górniczych.
8. Obniżenie albo podwyższenie podstawowej opłaty eksploatacyjnej określonej w ust. 5 i 6 nie może przekroczyć 50%.
9. Niezależnie od przypadku, o którym mowa w ust. 6, podstawowa opłata eksploatacyjna może być podwyższona,

w razie gdy przy wydobywaniu kopalini występują szczególnie korzystne warunki górniczo-geologiczne. Podwyższenie to nie może przekraczać 400%.

10. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa wysokość opłaty eksploatacyjnej dla poszczególnych rodzajów kopalini, tryb jej ustalania, różnicowania, pobierania i podziału wpływów z opłat.
11. Nie podlega opłacie eksploatacyjnej wydobywanie ze złóż naturalnych kopalini leczniczych stosowanych w lecznictwie uzdrowiskowym, nie przeznaczonych do obrotu rynkowego.

Art. 12m. 1. Wpływy z opłat eksploatacyjnych stanowią w 50% dochód budżetów gmin właściwych ze względu na eksploatację. Pozostałe 50% stanowi dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Środki finansowe skierowane do tego funduszu przeznacza się na:

- 1) finansowanie prac geologicznych (40%),
- 2) potrzeby górnictwa (40%).

2. Jeżeli wydobywanie jest prowadzone na obszarze więcej niż jednej gminy, wpływy z opłaty eksploatacyjnej dzielone są proporcjonalnie do wielkości wydobywania prowadzonego na terenie każdej gminy.

Art. 12n. 1. Opłatę eksploatacyjną zalicza się do kosztów działalności podmiotu gospodarczego.

2. Kwota, o którą została obniżona opłata eksploatacyjna (art. 12f ust. 5), podlega odliczeniu od podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym, a kwota, o którą została podwyższona opłata eksploatacyjna (art. 12f ust. 6 i ust. 9), obciąża zysk po jego opodatkowaniu.

Art. 12o. Do opłaty eksploatacyjnej stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych, z tym że określone w nich uprawnienia Ministra Finansów i organów podatkowych przysługują odpowiednio Ministrowi Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa oraz wojewodzie.”;

7) w art. 20 ust. 1 i oznaczenie ust. 2 skreśla się;

8) w art. 23:

- a) w ust. 1 wyrazy „właściwy minister” zastępuje się wyrazami „Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa”,
- b) w ust. 2 wyrazy „W zarządzeniu” zastępuje się wyrazami „W decyzji”,
- c) w ust. 3 wyrazy „właściwy minister” zastępuje się wyrazami „Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa”;

9) w art. 32 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. O wyłączeniu, na wniosek zainteresowanego ministra lub wojewody, postanawia Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.”;

10) w art. 64 w ust. 2 dodaje się zdanie drugie w brzmieniu: „Przedsiębiorstwo górnicze ponosi również koszty eksploatacji i remontów tych urządzeń.”;

11) po art. 102 dodaje się art. 102a w brzmieniu:

„Art. 102a. 1. Przedsiębiorstwa górnicze uczestniczą w kosztach działalności Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego oraz okręgowych stacji ratownictwa górniczego.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa:

1) rodzaje przedsiębiorstw górniczych obowiązanych do świadczeń określonych w ust. 1,

2) wielkość wnoszonej opłaty.”;

12) art. 146 skreśla się.

Art. 2. 1. Koncesje wydane przed dniem wejścia w życie ustawy zachowują swoją moc, o ile nie są sprzeczne z przepisami niniejszej ustawy.

2. Koncesje, o których mowa w ust. 1, mogą być uchylone lub zmienione przez organ koncesyjny w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy w razie:

1) konieczności wprowadzenia dodatkowych warunków odnoszących się do ochrony środowiska i ochrony złóż,

2) niewykorzystania uprawnień wynikających z koncesji.

3. Podmioty gospodarcze, które w dniu wejścia w życie ustawy prowadzą działalność eksploatacyjną złóż kopalin, których wydobywanie nie podlega Prawu górniczemu, wystąpią w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy do organu, o którym mowa w art. 12b ust. 3 ustawy określonej w art. 1, o wydanie koncesji.

4. Koncesje, o których mowa w ust. 2 i 3, wydawane są nieodpłatnie.

Art. 3. 1. Postępowanie w sprawie utworzenia obszaru górniczego, wszczęte przed dniem wejścia w życie ustawy i do tego dnia nie zakończone, podlega przepisom niniejszej ustawy.

2. Właściwi ministrowie, w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przekażą Ministrowi Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa dokumentację

utworzonych dotychczas obszarów górniczych, a Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w tym samym terminie przekaże wykaz utworzonych obszarów górniczych objętych rejestrem tych obszarów.

3. Postępowanie w sprawach o udzielenie koncesji na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie wydobywania kopalin, wszczęte przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, prowadzi się w trybie tej ustawy.

Art. 4. W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324 oraz z 1990 r. Nr 26, poz. 149, Nr 34, poz. 198 i Nr 86, poz. 504) w art. 11:

1) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) poszukiwania, rozpoznawania złóż kopalin i wód podziemnych, wydobywania kopalin, bezziarnikowego magazynowania cieczy i gazów we wnętrzu ziemi oraz składowania odpadów we wnętrzu ziemi”;

2) dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Zasady udzielania koncesji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, określają przepisy Prawa górniczego i ustawy o prawie geologicznym.”

Art. 5. W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej z udziałem podmiotów zagranicznych (Dz. U. Nr 41, poz. 325, z 1989 r. Nr 74, poz. 442 i z 1990 r. Nr 51, poz. 299) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 16 w ust. 5 zdanie „Prawa na nieruchomościach państwowych mogą być wnoszone do spółki w zakresie i na zasadach określonych w przepisach dotyczących gospodarki gruntami państwowymi” zastępuje się zdaniem „Prawa na nieruchomościach państwowych oraz użytkowanie górnicze mogą być wnoszone do spółki w zakresie i na zasadach określonych odpowiednio w przepisach dotyczących gospodarki gruntami państwowymi i Prawem górniczym.”;

2) w art. 27 po wyrazach „lub fundusz miejski” dodaje się wyrazy „opłatę koncesyjną i opłatę eksploatacyjną”.

Art. 6. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z tym że przepisy:

1) art. 12ł ust. 1—4 oraz ust. 7 i 9 ustawy określonej w art. 1 wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1991 r.,

2) art. 12ł ust. 5, 6 i 8 ustawy określonej w art. 1 wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1992 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*